

Ders : 29**Konu : Mü'minlerin Özellikleri- 2**

Yüce Rabbimiz, Mü'minûn sûresinin 1-11. âyetlerinde kimlerin felaha ve saadete ereceğini bildirmektedir. Felaha erecek mü'minlerin özelliklerinden yedi tanesi bu âyetlerde sayılmaktadır. Bu özellikler:

قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

"Mü'minler gerçekten felah bulmuşlardır."¹

1- İman:

Sözlükte; gönül huzuru ile benimsemek, karşısındakine güven vermek, şüpheye yer vermeden kalpten tasdik etmek; eman vermek, emin kılmak anlamlarına gelir.

Dinî terim olarak iman; Hz. Peygamber (s.a.v.)'in Allah'tan getirdiği hükümleri, haber verdiği şeyleri tereddütsüz kabul etmek ve bunların doğru olduğuna inanmaktır.

İman kısaca; inandığını kalp ile tasdik, dil ile söylemektir. İmanın geçerli olabilmesi için; şüphe bulunmaması, inanılması gereken şeylerin tamamına inanılması, iman ve ibadete şirk karıştırılmaması, yeis (ölüm anında) halinde olmamalı, âyetleri ve dinî hükümleri küçümsememelidir.²

İman, eşsiz bir hazinedir ve kalpte gizlidir. Kalp, imanın bahçesidir. Bu bahçe; ibadetlerle süslenir, ahlaki güzelliklerle bezenir, Kur'an Okyanusundan Takva musluğu ve Cihad suyu ile sulanıp, Sabır lambasıyla aydınlatılırsa bütün zorluklar kolaylaşır, çileler zevk haline gelir.

İmandır, o cevher ki, ilâhî ne büyüktür,
İmansız paslı yürek, sînede yükür. (M. Akif Ersoy)

الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ خَاشِعُونَ

"Onlar ki, namazlarında huşu sahibidirler."³

2- Namazda Huşu:

Huşu kelimesi sözlükte; sakin olmak, gözünü ve boynunu eğmek, tevazu göstermek anlamlarına gelir. Terim olarak; ihlaslı ve itaatkâr olmak, boyun eğmek, Allah'a yönelmek ve ibadet etmek demektir.

Huşu kalpte, belirtisi ise bedende olur. Kalp, Allah'a boyun eğer, itaat ederse organlar da boyun eğer ve itaat eder.⁴ Huşu'un kalbe ait yönü; Allah'ın azameti karşısında; kendi küçüklüğünü anlamak, nefsi hak emrine baş eğdirmek, kalbi derin bir saygıyla doldurmaktır. Bedene bakan yönü ise; organlarda bir sakinliğin meydana gelmesi, namazda secde yerine bakıp, sağa-sola bakmamaktır.⁵

Namazda huşu, namazı Resûlullah (s.a.v.)'in bildirdiği şekilde, farz, vacip, sünnet ve âdâbına uyararak, edeple, kalp huzuruyla ve ihlasla kılmaktır. Bu sebeptendir ki, namaz kılarken, secde yerine bakmak, elbisesiyle oynamamak, namazda sallanmamak, kalbin ve bedeninin huzur ve sükûn içinde ibadete yönelmesidir. Resûlullah (s.a.v.), laubali bir şekilde namaz kılan birini görünce "Bunun namazında huşû yoktur" buyurmuştur.⁶

¹ Mü'minûn sûresi, 1. âyet

² Dinî Kavramlar Sözlüğü, sh. 315

³ Mü'minûn sûresi, 2. âyet

⁴ Dinî Kavramlar Sözlüğü, sh. 272

⁵ Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, C. 5, sh.322-323

⁶ Şifa Tefsiri, Mahmut Toptaş, C. 5, sh. 286

وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

“Onlar boş şeylerden yüz çevirirler.”⁷

3- Boş şeylerden uzak durmak:

Âyette geçen “Lağv” kelimesi, önemi ve faydası olmayan sözler ve davranışlar demektir. İbni Abbas (r.a.) bu kelimeyi “Bâtıl” diye tefsir etmiştir. Bazı alimlere göre “Lağv”, düşüncesiz, fikirsiz olarak ortaya atılan söz demektir. Buna göre; her çirkin ve faydasız konuşmaya “Lağv” denilir.⁸ Lağv kelimesi, haram ve mekruh olan işler, küfür, yalan, gıybet ve boş sözler, anlamına da gelir.

Bunlardan yüz çevirmek; böyle şeyleri yapmamak, bunlardan hoşlanmamak ve bunları yapanlarla içli-dışlı olmamakla mümkündür.⁹

Mü’minler, boş ve faydasız işlerden yüz çevirirler. Yani dünyasına ve ahiretine faydası olmayan sözlerden ve işlerden sakınırlar. Cenâb-ı Hak, mü’minleri bu tür şeylerden yüz çevirdikleri için övmektedir. Resûlullah (s.a.v.) de şöyle buyurmaktadır:

وَمَنْ كَانَ يَوْمُنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلْيَقُلْ خَيْرًا أَوْ لِيَصْمُتْ

“Allah’a ve ahiret gününe inanan, ya hayır söylesin, ya da sussun.”¹⁰

“Mânâsız sözden horoz sesi daha güzeldir. Hiç olmazsa o, mânâsını bilmese de öteceği zamanı bilir.” (Nabi)

“Söylenen her söz, içinden çıktığı kalbin kılığını üzerinde taşır.” (Ataullah İskenderî)

وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاةِ فَاعِلُونَ

“Onlar zekâtlarını verirler.”¹¹

4- Zekâtı vermek:

O mü’minler, zekât vazifelerini hakkıyla yerine getiren insanlardır. Veya zekât için faaliyet gösteren insanlardır. Yani mevcut mallarının zekatını verirler, bir de zekât verebilecek zenginliğe ulaşabilmek için çalışırlar.

Mü’min, çok zengin olayım diye değil, çok zekât vereyim diye çalışmalıdır. Çünkü ameller niyete göre değer kazanır. İnsanın niyeti hem amelini etkiler, hem de sevabını artırır. Bu sebeple, çok zekât vereyim niyetiyle çalışıp kazanmak, en kârlı ve bereketli kazançtır. Bu niyet; mü’minin helal yollardan para kazanıp, haram ve haksız yollardan para kazanmasını da engeller.¹²

Kimde ise cevherler, inciler saçan bir el,

Ben ona derim ancak âlemde iyi, güzel!

Malın der ki: Ey adam, ver de sana geleyim,

Olacak şey mi, sen git, ben arkandan geleyim? (M. Necati Bursalı)

وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ

⁷ Mü’minûn sûresi, 3. âyet

⁸ Büyük Kur’an Tefsiri, Ali Arslan, C. 11, sh. 561

⁹ Tefsir-i Kebir, Fahrüddin er-Râzî, C. 16, sh. 390-391

¹⁰ Buhârî, Edeb 31, Müslim, İman 74

¹¹ Mü’minûn sûresi, 4. âyet

¹² Şifa Tefsiri, Mahmut Toptaş, C.5, sh. 287

“Onlar ırzlarını korurlar.”¹³

5- Irzı korumak:

O mü'minler, namuslarını da, iffetlerini de korurlar. Gerek erkek olsun, gerekse kadın olsun haramlardan sakınır, iffetlerini muhafaza ederler.

İffet "haramdan uzak durmak, helâl ve güzel olmayan söz ve davranışlardan sakınmak" anlamların geldiği gibi, kişiyi bedenî ve maddî hazlara aşırı düşkünlükten koruyan erdem demektir. Bu tariflerden hareketle iffetin, namuslu ve dürüst olunması demek olduğunda şek ve şüphe yoktur.

Cinsel arzuların kontrol altına alınmaması ve bu konuda aşırılığa gidilmesine “Fücûr” denir. Böyle kimselerde namus ve utanma duyguları yok olur. Bunlar, fuhuştan, zinâdan edepsizlikten çekinmezler.

Müslüman kadın ve erkeklerin, kendilerini zinâya ve fuhşa sürükleyecek davranışlardan, ilişkilerden ve ortamlardan uzak durmaları Allah'ın emridir. Kur'ân-ı Kerîm'de:

“Zinâya yaklaşmayın. Zira o, bir hayâsızlıktır ve çok kötü bir yoldur”¹⁴ buyurulmaktadır.

Buradan hareketle içinde yaşadığımız dönemde çağdaş ulaşım araçlarının artması ve insanların sosyal alanlarda çok rahat görüşebilmeleri hususlarında da dikkatli olmak gerekir. Zaman zaman şahit olduğumuz son derece acı olaylarla karşılaşyoruz. Örneğin iyi niyetlerle başlayan sosyal medya alanlarındaki görüşmeler, yazışmalar, bir müddet sonra gayri meşru olayların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. İnsanlar çarşı ve pazarların dışında kadınlı erkekli salon ve lokallerde bir an tek başlarına bir arada bulunmaları sonradan tamiri imkansız olan olaylara sebebiyet veriyor. Halbuki Allah cc Kur'an-ı Kerim'inde yukardaki ayette olduğu gibi, zinayı yasaklamanın ötesinde zinaya götürecek her türlü vesileden bile uzak durulmasını emretmektedir.

Bundan dolayıdır ki, kadın erkek ilişkilerine son derece dikkat etmemiz, internet yoluyla bile olsa mahrem olmayan erkek ve kadın görüşmelerinin sıkıntı meydana getireceğini her ortamda dile getirmeli gerekli hassasiyet gösterilmelidir., kadın erkek ihtilatı dediğimiz karışık ortamlarda bulunulmasına zemin hazırlanmamalıdır..

وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

“Onlar emanetlerine ve verdikleri sözlere de riayet ederler.”¹⁵

6- Emaneti korumak ve sözünde durmak:

Güvenilip verilen şeye “emanet”, üzerinde anlaşılan şeye de “Ahd” denir. Emanet sadece malla sınırlı bir kavram değildir. Allah'ın bütün emir ve yasakları, kulların hakları, vekâletler, teşkilat sorumlulukları ve teşkilatta verilen görevler hepsi emanettir. Mü'minler emaneti korurlar.

Emânete ihânet ve sözünde durmamak münâfıklık alâmeti sayılmıştır. Peygamberimiz (s.a.v.):

¹³ Mü'minûn sûresi, 5. âyet

¹⁴ İsrâ sûresi, 32. âyet

¹⁵ Mü'minun sûresi, 8. âyet

آیةُ الْمُنَافِقِ ثَلَاثٌ: إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا وَعَدَ أَخْلَفَ ، وَإِذَا أُؤْتِمِنَ خَانَ

“Münâfiğin alâmeti üçtür. Söz verdiği zaman sözünde durmaz, konuştuğu zaman yalan söyler, kendisine birşey emânet edildiği zaman hiyânet eder.”¹⁶ buyurmaktadır.

وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَوَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

“Onlar namazlarını da korurlar.”¹⁷

7- Namazı korumak:

Namazı muhafaza etmek; namazı dosdoğru kılmak, ilk vakitlerinde eda etmek, rükû ve sücûdunu tam ve eksiksiz yapmaktır.¹⁸

İşte bu vasıflara sahip olan mü'minler felaha ereceklerdir. Yani onlar, maksatlarına, muratlarına ve zafere ulaşacaklardır ve Firdevs cennetine gireceklerdir.

Alınacak Dersler

1. Dünya ve âhirette kurtuluşa erecek olanlar gerçek manada inananlar olacaklardır. Cenab-ı Hak, bizi de imanda kemâle erdirmiş ve sabit kılsın.
2. Huzur ve huşu olmadan kılınacak bir namaz –Allah korusun- bir jimnastikten öteye geçemeyebilir. Namazlarımıza dikkat edelim.
3. Olgun mü'min, gereken yerde gerektiği kadar konuşan ve hareket eden insandır.
4. Zekât ibadeti, mal ile imanı sağlama almaktır.
5. İrz ve namusa sahip olmak, sağlam aile temeli kurmak demektir. Zina ise, aile temeline konulmuş olan dinamittir.
6. Emanetin hakkını vermek o kadar önemlidir ki, dinimizde hakkı korunmayan emanet kıyamet alameti sayılmıştır.
7. İdari sorumluluklar ve Teşkilat görevleri iyi anlaşılmalı ki; birer emanettir.

Not: Bu hafta:

- 1- Bu vasıflara sahip olup olmadığımızı kontrol edelim.
- 2- Namazlarımızı huşu içinde kılmaya çalışalım.
- 3- Bu sohbeti aile fertlerimizle paylaşalım.

¹⁶ Riyazü's-Sâlihîn, C.1, sh.234

¹⁷ Mü'minûn sûresi, 9. âyet

¹⁸ Kurtûbî Tefsiri, C. 12, sh.172

